

Responsiviteit en menselijk kapitaal

Niet zo lang geleden heeft de Wetenschappelijke Raad voor de Regering een advies uitgebracht: *Naar een lerende economie. Investeren in het verdienvermogen van Nederland.* Wat heeft zo'n rapport te maken met pedagogische opvattingen en de ontwikkeling van kindcentra? "Alles", stelt Jeannette Doornenbal, voorzitter van het wetenschapsteam van PACT.

Jeannette Doornenbal: "Het verbaast jullie vast - net als mijzelf overigens - dat ik als pedagoog zo'n economische studie lees. Maar dit advies inspireert menig bestuurder en ik dacht: kom aan, verdiep je er ook eens in. Zo gedacht, zo gedaan."

Hoe versterk je je verdienvermogen?

De vraag van de WRR is hoe Nederland haar verdienvermogen kan versterken. De bekende klassieke strategie van toename en groei voldoet niet langer in de huidige context die vraagt om duurzaamheid en beperking. Daarom is de Raad op zoek gegaan naar een andere strategie. Hij noemt die strategie: investeren in kansen (in plaats van in groei). Investeren in kansen definieert de RRaad als de optelsom van het vermogen om toekomstige kansen te benutten en toekomstige bedreigingen het hoofd te bieden. En die kansen liggen Raadop drie niveaus. Op het niveau van de infrastructuur, de instituties en het menselijk kapitaal. Wat de Raad met die strategie beoogt is niet kennisvermeerdering; we hebben al meer dan voldoende kennis. Wat we nodig hebben is kenniscirculatie. Door het leggen van verbindingen tussen praktijk, wetenschap en beleid kunnen er nieuwe toepassingen worden ontwikkeld die effectief blijken te zijn en in de praktijk worden gebruikt. Daarmee kan Nederland geld verdienen.

Hoe kunnen wij bezig met de ontwikkeling van kindcentra deze kennis benutten?

Bij alles wat ik zie, hoor, lees en ervaar ben ik op zoek naar wat ik daarvan kan gebruiken in mijn werk. Dit advies gaf mij direct een aanknopingspunt met een essentiële vraag van PACT (zie kader): Hoe kunnen we jonge kinderen kansen bieden zodat ieder kind mee kan doen. In navolging van de Raad zou die definitie dan luiden: om ieder kind alle kansen (is iets anders dan gelijke kansen) te bieden, moeten we het opvoedingsvermogen versterken. Het opvoedingsvermogen is de optelsom van onze kennis over de kansen en bedreigingen, weten wat helpt en wat kinderen bedreigt. Het antwoord zouden we dan moeten zoeken op drie niveaus.

Ten eerste in een pedagogische infrastructuur: Een geïntegreerde kwalitatief goede basisvoorziening van onderwijs en kinderopvang en een ondersteuningsstructuur van welzijn en zorg die ieder kind de kans biedt om mee te doen. Een infrastructuur waarin praktijk en wetenschap samenwerken om bestaande kennis te implementeren en nieuwe toepassingen te ontwerpen en te toetsen als dit nodig blijkt. Die infrastructuur vraagt iets van de afzonderlijke instituties en dus van leiderschap. Samenwerken in een geïntegreerde voorziening vraagt van

instituties – wat de Raad noemt - ‘responsiviteit’: willen en kunnen leren en innoveren, inspelen op veranderende omstandigheden en om veerkracht. Last but not least draait de versterking van het opvoedingsvermogen om het menselijk kapitaal. Mensen maken het verschil in de kwaliteit van de dagelijkse interacties die kinderen. Wat vraagt het van professionals om in deze interdisciplinaire infrastructuur te acteren? Om de kansen van kinderen met elkaar te kapitaliseren? Dat ze goed zijn in hun vak. Natuurlijk. Maar zeker ook dat zij de grenzen ervan kennen. Dat ze in een interdisciplinair team kunnen reflecteren, leren en innoveren, dat ze over persoonlijke en sociale vaardigheden beschikken om samen te werken met kinderen, elkaar en met ouders. Laat dat nu juist dé uitdaging zijn van PACT daar een bijdrage aan te leveren.

PACT

In het kwaliteitsproject PACT werken praktijk, wetenschap en beleid samen aan een sterke pedagogische omgeving waarin alle jonge kinderen samen kunnen opgroeien. PACT heeft de ambitie ervoor te zorgen dat geïntegreerde voorzieningen voor 0- tot 6-jarigen normaal worden. Daar werken pedagogische, educatieve en zorgmedewerkers samen: zij zijn de pedagogische professionals van de toekomst. Overal in het land ontstaan PACT-proeftuinen en in pilotgemeenten wordt de verbinding met het lokale jeugd(zorg)beleid gelegd. Anki Duin en Gerdi Meyknecht, projectleiders van PACT, presenteren u telkens een opmerkelijk inzicht. Zie voor meer informatie [www: pedagogischpact.nl](http://www.pedagogischpact.nl).
/[terugkerend kadertje]